

โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ด้านการเรียนการสอนกฎหมาย
ในศตวรรษที่ ๒๑

พระศากยวงศ์วิสุทธิ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๑

พระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ ๑๐

การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน ๔ ด้าน

๑. มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง

๒. มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง - มีคุณธรรม

๓. มีงานทำ - มีอาชีพ

๔. เป็นพลเมืองดี

Sir Ken Robinson

SIR KEN ROBINSON CHANGING PARADIGMS

ทุกประเทศในโลกนี้
กำลังพยายามที่จะ
มี**ปฏิรูป**ระดมการตีกลับมา

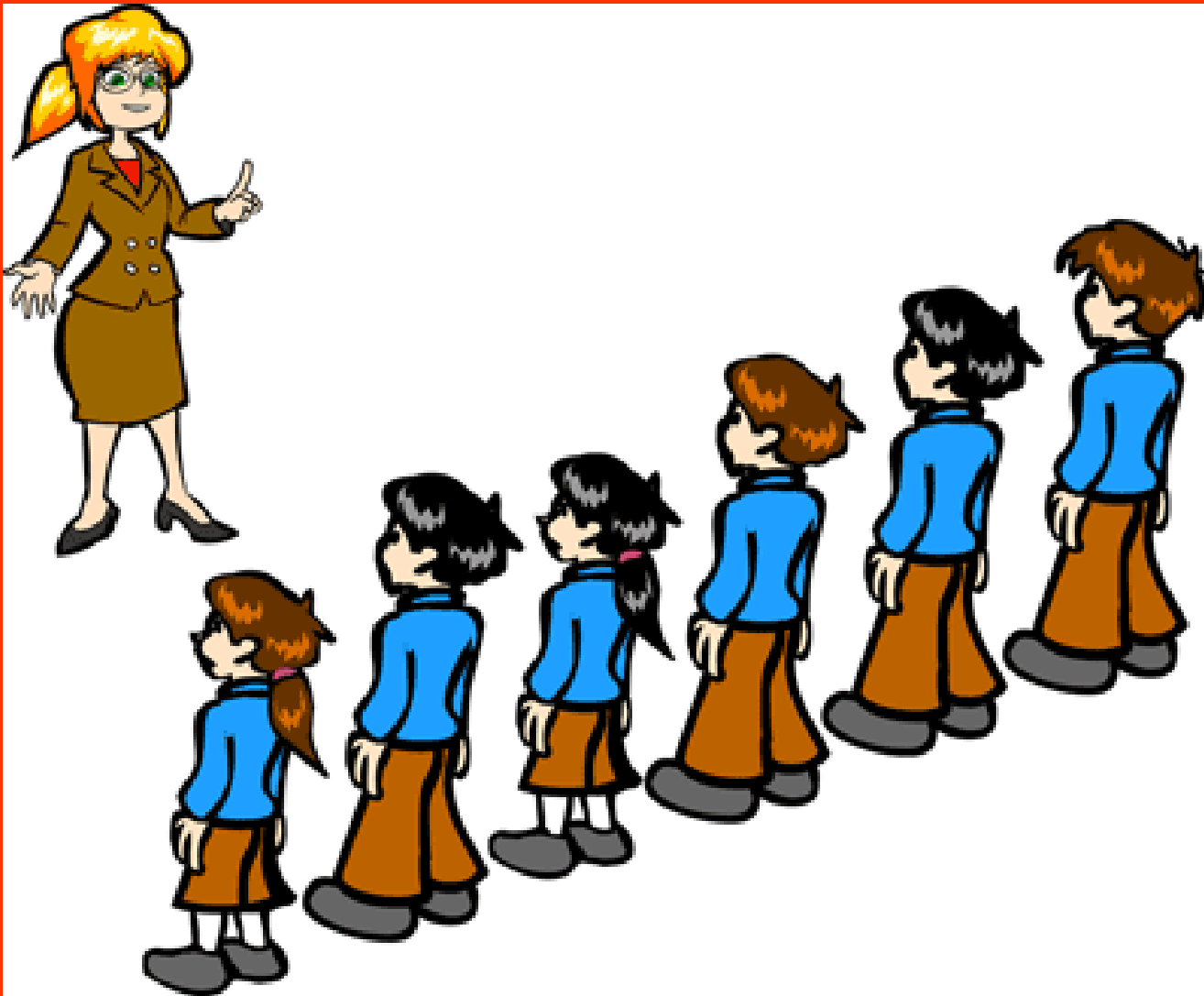
✓
ด้วย
สอง
เสาหลัก ๆ

๑.
1. ปรมาจารย์

๒.
2. วัฒนธรรม

สมัยก่อนที่พวกเราทุกคนโดนสอนมาว่า ต้องขยันเรียน ต้องตั้งใจเรียน เพื่อที่จะเข้ามหาวิทยาลัย

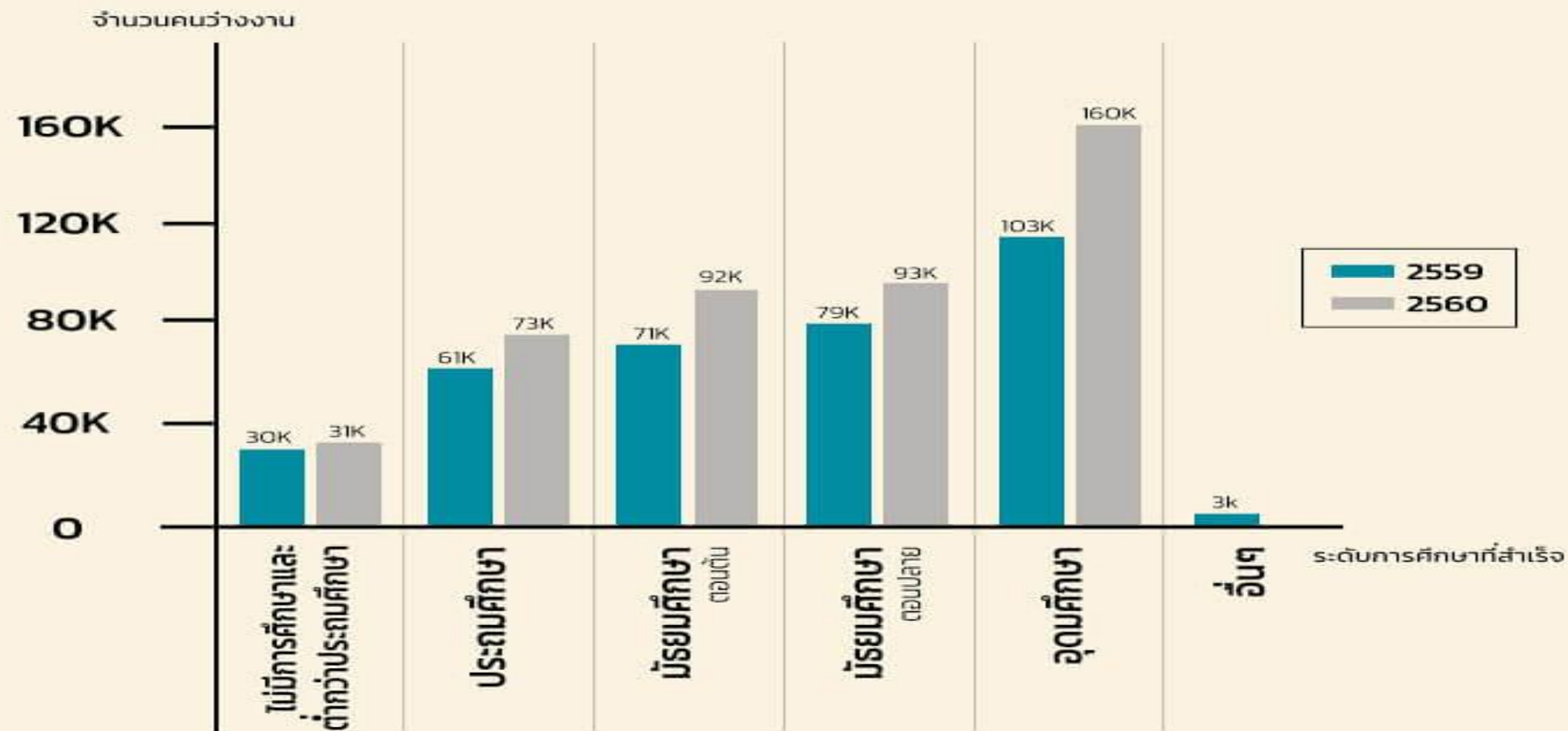
การศึกษาไทยแบบเดิม ๆ

สำนักงานสถิติแห่งชาติเปิดเผยว่า จำนวนคนว่างงานในเดือนมกราคม 2560 สูงขึ้นกว่าเดือนมกราคม 2559 ประมาณ 102,000 คน โดยในจำนวนคนว่างงานทั้งหมดประมาณ 449,000 คน เป็นคนจบการศึกษา ระดับอุดมศึกษามากที่สุด

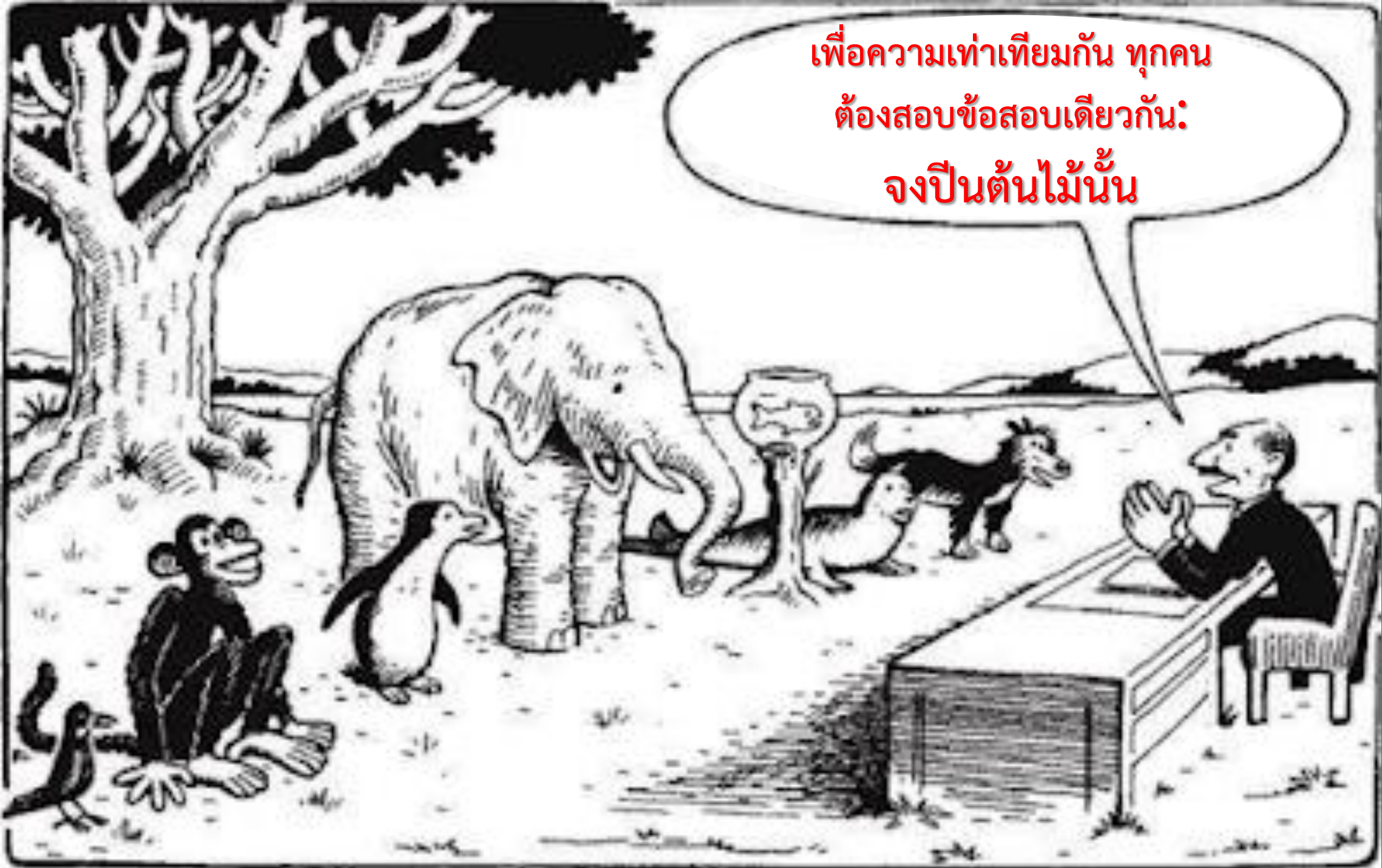
เปรียบเทียบจำนวนผู้ว่างงาน

จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ เดือนมกราคม พ.ศ. 2559 และ 2560

นอกเหนือจากปัญหาการว่างงานแล้ว ปัญหาที่
คนทำงานต่ำกว่าระดับวุฒิการศึกษาที่ตัวเองจบมา
นั้นคืออีกปัญหาที่น่ากังวล เพราะต่อไปคนเหล่านี้จะ
ไม่ได้ใช้และพัฒนาทักษะของตัวเอง จนเมื่อต้องเข้าสู่
ตลาดแรงงานที่แข่งขันสูงขึ้นในอนาคต คนเหล่านี้จะ
ปรับตัวไม่ทัน

หลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาของไทย
ยังเป็นหลักสูตรที่ผลิตแรงงาน เพื่อตอบสนองความ
ต้องการของตลาดเมื่อ 5 ปีที่แล้ว เพราะนิ่งนอนใจต่อ
ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังนั้นทักษะของคนที่เพิ่งจบ
มาใหม่จะไม่ตอบโจทย์กับความต้องการของตลาดแรงงาน
ปัจจุบัน ขณะที่ประเทศพัฒนาแล้วจะมีความตื่นตัวในการ
พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ตรงกับโลกที่ผันผวนตลอดเวลา

เพื่อความเท่าเทียมกัน ทุกคน
ต้องสอบข้อสอบเดียวกัน:
จงปีนต้นไม้ นั้น

การสอนใน ศตวรรษที่

๒๑

Knowledge

Skills

การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
(Education for Sustainable
Development)

ภายใต้หลักการ

“รู้ศักยภาพเขา รู้ศักยภาพเรา เท่าทันและ
แข่งขันได้”

ทำไมต้องกำหนดกรอบระยะเวลา 20 ปี

คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ความเป็นไปได้ในการนำพาประเทศไทยสู่อนาคตการเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ตามกรอบระยะเวลา 20 ปี

2558

แผนฯ 12 (พ.ศ. 2560- 2564)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)

พ.ศ. 2579

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 → 14 → 15

ยุทธศาสตร์ชาติ : กรอบการพัฒนาระยะยาว

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์

“ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว
ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข

และตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะ
พัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูงเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

และสร้างความสุขของคนไทย

สังคมมีความมั่นคง เสมอภาค และเป็นธรรม

ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติกับนโยบายรัฐบาล ประเด็นปฏิรูป คสช. วาระปฏิรูปของ สปช. และการปฏิรูปตาม รธน.

1 ความมั่นคง	2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน	3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน	4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม	5 การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	6 การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ	ยุทธศาสตร์ชาติ
<ul style="list-style-type: none"> (1) ปกป้องเขตอุตสาหกรรม (2) รักษาความมั่นคง / การต่างประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> (6) เพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจ (7) ส่งเสริมบทบาท/ใช้โอกาสใน AEC (8) พัฒนา / ใช้ประโยชน์วิทยาศาสตร์ / วิจัย / นวัตกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> (4) ศึกษาเรียนรู้ / ทุนบำรุงศาสนา / ศิลปวัฒนธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> (3) ลดเหลื่อมล้ำ/โอกาสเข้าถึงบริการของรัฐ (5) ยกระดับคุณภาพบริการสาธารณสุข 	<ul style="list-style-type: none"> (9) รักษาความมั่นคง / สร้างสมดุลทรัพยากร 	<ul style="list-style-type: none"> (10) ราชการแผ่นดินมีธรรมาภิบาล / ป้องกันทุจริต (11) ปรับปรุงกฎหมาย / กระบวนการยุติธรรม 	 <p>ยุทธศาสตร์ชาติ</p>
<ul style="list-style-type: none"> การเข้าสู่อำนาจฝ่ายนิติบัญญัติ/บริหาร 	<ul style="list-style-type: none"> แก้ปัญหาพลังงาน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 	<ul style="list-style-type: none"> การศึกษา / การเรียนรู้ / ภูมิปัญญา พัฒนาคุณธรรม / จริยธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> แก้ปัญหาเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ / สังคม พัฒนาสื่อสารมวลชน 	<ul style="list-style-type: none"> จัดสรรทรัพยากรที่ดิน / น้ำ / ป่าไม้ 	<ul style="list-style-type: none"> แก้ปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ใช้อำนาจ (รวมอำนาจ / กระจายอำนาจ) ควบคุมอำนาจ (ยุติธรรม / องค์กรอิสระ) 	 <p>นโยบายรัฐบาล 11 ข้อ</p>
<ul style="list-style-type: none"> (วาระที่ 1) ป้องกันการทุจริต (วาระที่ 7) ปฏิรูปกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม (วาระที่ 27) เตรียมรับมือวิกฤตการณ์น้ำท่วม กทม. (วาระที่ 37) แรงงาน 	<ul style="list-style-type: none"> (วาระที่ 4) งบประมาณ (วาระที่ 9) งานรัฐวิสาหกิจ (วาระที่ 8) โครงสร้างภาษี (วาระที่ 13) การเงินฐานราก/สหกรณ์ (วาระที่ 10) พลังงาน (วาระที่ 12) ผูกขาด/แข่งขันที่เป็นธรรม (วาระที่ 14) ปฏิรูปภาคเกษตร (วาระที่ 15) สร้างสังคมผู้ประกอบการ (วาระที่ 28) ส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง (วาระที่ 31) คุ้มครองผู้บริโภค 	<ul style="list-style-type: none"> (วาระที่ 16) จัดการศึกษา (วาระที่ 17) การคลังด้านการศึกษา (วาระที่ 18) ระบบการเรียนรู้ (วาระที่ 19) การกีฬา (วาระที่ 20) ระบบวิจัยเพื่อโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญา (วาระที่ 21) ระบบวิทยาศาสตร์ / เทคโนโลยีเพื่อโครงสร้างพื้นฐานทางนวัตกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> (วาระที่ 22) บริการสาธารณสุข (วาระที่ 23) ส่งเสริมสุขภาพ / ป้องกันโรค (วาระที่ 24) การคลังด้านสุขภาพ (วาระที่ 29) สวัสดิการสังคม (วาระที่ 30) สังคมสูงวัย (วาระที่ 35) ศิลปวัฒนธรรมสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ / สังคม (วาระที่ 36) สถาบันศาสนาเป็นหลักของสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> (วาระที่ 26) จัดการภัยพิบัติธรรมชาติ / โลกร้อน (วาระที่ 25) บริหารจัดการทรัพยากร (วาระที่ 11) ปฏิรูปและจัดการที่ดิน 	<ul style="list-style-type: none"> (วาระที่ 2) การเข้าสู่อำนาจและระบบพรรคการเมือง (วาระที่ 6) กิจการตำรวจ (วาระที่ 3) ปรับโครงสร้างอำนาจส่วนกลาง / ภูมิภาค / ท้องถิ่น (วาระที่ 5) ประสิทธิภาพงานภาครัฐ (วาระที่ 32) กำกับดูแลสื่อ (วาระที่ 34) ป้องกันการแทรกแซงสื่อ (วาระที่ 33) สิทธิเสรีภาพสื่อบนความรับผิดชอบ 	 <p>ประเด็นปฏิรูป คสช. 11 ด้าน</p>
<ul style="list-style-type: none"> ก ด้านการเมือง 	<ul style="list-style-type: none"> ฉ ด้านเศรษฐกิจ 	<ul style="list-style-type: none"> จ ด้านการศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> ค ด้านกระบวนการยุติธรรม ง ด้านกฎหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> ช ด้านอื่น ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> ข ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน 	 <p>ประเด็นปฏิรูป สปช. 37 วาระปฏิรูป</p>
						 <p>การปฏิรูปตาม รธน.</p>

“มั่งคั่ง”

2

การสร้าง
ความสามารถ
ในการแข่งขัน

1

ความมั่นคง

4

การสร้างโอกาส
ความเสมอภาคและเท่า
เทียมกันทางสังคม

การพัฒนาและ
เสริมสร้างศักยภาพ
คน

3

5

การสร้างการเติบโตบน
คุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร
ต่อสิ่งแวดล้อม

6

การปรับสมดุลและพัฒนา
ระบบการบริหารจัดการ
ภาครัฐ

“มั่นคง”

“ยั่งยืน”

วิสัยทัศน์ : “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ความมั่นคง

- **การมีความมั่นคงปลอดภัย** จากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความ**มั่นคงในทุกมิติ** ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง
- **ประเทศ** มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ที่เข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน ระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล
- **สังคม** มีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ **ชุมชน** มีความเข้มแข็ง **ครอบครัว** มีความอบอุ่น
- **ประชาชน** มีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน
- **ฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม** มีความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ

วิสัยทัศน์ : “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ความมั่นคง

- **ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง** ยกกระดับเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น
- **เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูง** สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ สร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต และเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาคทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ มีบทบาทสำคัญในระดับภูมิภาคและระดับโลก เกิดสายสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างมีพลัง
- **ความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่อง** ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

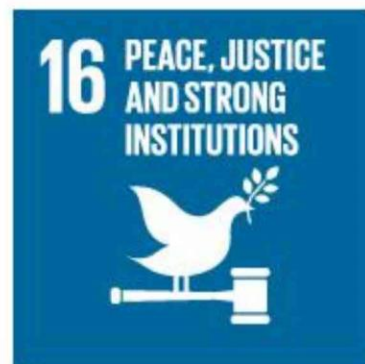
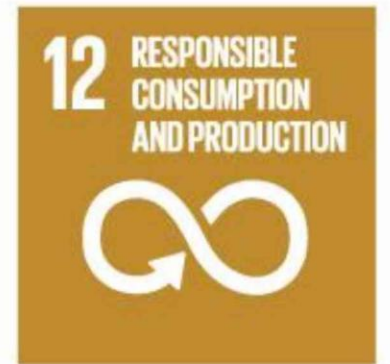
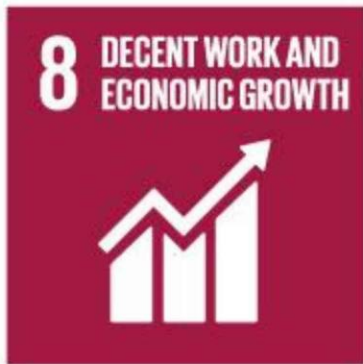
วิสัยทัศน์ : “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ความยั่งยืน

- **การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ** รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศน์
- **การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม** และสอดคล้องกับกฎระเบียบของประชาคมโลกซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม
- **มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน** ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อการพัฒนาในทุกระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน
- **ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคม** ยึดถือและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Sustainable Development Goals (SDGs) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

"ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" (Sufficiency Economy Philosophy : SEP) คู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม/ศาสนา
สมดุล/ยั่งยืน/พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

SDGs

คืออะไร
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาของโลกภายหลัง ปี ค.ศ. 2015 ซึ่งองค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) กำหนดต่อเนื่องจากเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) ที่สิ้นสุดลงเมื่อเดือนสิงหาคม 2558 เพื่อให้ประเทศต่างๆ นำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในช่วงระยะเวลา 15 ปี (เดือนกันยายน 2558 – สิงหาคม 2573)

- 01: ไร้ความยากจน
- 02: ไร้ความหิวโหย เกษตรยั่งยืน
- 03: สุขภาพและความแข็งแรง
- 04: การศึกษาที่มีคุณภาพเสมอภาค
- 05: ความเท่าเทียมทางเพศ
- 06: การจัดการน้ำและสุขาภิบาล
- 07: การมีพลังงานสะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้
- 08: การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน
- 09: การมีโครงสร้างพื้นฐานที่ทนทานและนวัตกรรมที่ครอบคลุม
- 10: ลดความเหลื่อมล้ำ
- 11: เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน
- 12: การบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน
- 13: การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- 14: อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทางทะเล
- 15: การจัดการระบบนิเวศทางบก
- 16: สังคมเป็นสุข
- 17: สร้างความเข้มแข็งในหุ้นส่วน

จัดทำโดย: **ส่วนวิเทศสัมพันธ์ กองแผนงาน และประเมินผล โทร. 2463**

จุดแข็ง

- ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้น
2531 --> ประเทศรายได้ปานกลาง
2553 --> กลุ่มบนของประเทศรายได้ปานกลาง
GNP/capita = 4,320 USD
2557 --> GNP/capita = 5,739 USD
- ความร่วมมือระหว่างประเทศ สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (IMT – GT, GMS, ASEAN)
- ฐานเศรษฐกิจที่กว้างขึ้น ทำให้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น ความยากจนลดลง
- ภาครัฐและภาคเอกชนปรับตัวด้านการบริหารความเสี่ยง และสร้างภูมิคุ้มกันบนหลักการบริหารจัดการที่ดี
- การบริหารเศรษฐกิจมหภาคปรับเปลี่ยนสอดคล้องกับโครงสร้างและพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ
- ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบ

จุดอ่อน

- โครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ
- คุณภาพประชากรอยู่ในระดับต่ำ ขาดการเตรียมกำลังคน
- โครงสร้างพื้นฐาน ขาดความครอบคลุมทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ
- โครงสร้างทางเศรษฐกิจยังอ่อนแอหลายด้าน
- ภาครัฐ: ผลผลิตการผลิตต่ำ
- ภาคอุตสาหกรรม: พึ่งพิงเทคโนโลยีต่างประเทศ การบิดเบือนกลไกตลาด การถ่ายทอดเทคโนโลยีมีข้อจำกัด
- ภาคบริการ: พึ่งพาเฉพาะการท่องเที่ยว (มุ่งเน้นปริมาณ ขาดคุณภาพ)
- เศรษฐกิจในประเทศมีขนาดเล็กและขาดความเข้มแข็ง
- การลงทุนและการวิจัยพัฒนายังไม่เพียงพอ และยังไม่ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์
- ความเหลื่อมล้ำของผลตอบแทนระหว่างเจ้าของทุนและแรงงาน
- ภาครัฐขาดประสิทธิภาพ ขาดความโปร่งใส ขาดความรับผิดชอบ มีปัญหาคอร์รัปชัน กลุ่มการเมือง กลุ่มผลประโยชน์
- การบังคับใช้กฎหมายยังมีปัญหา
- การพัฒนาทางจริยธรรม คุณธรรมยังอ่อนด้อย

ความเสี่ยงในการสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

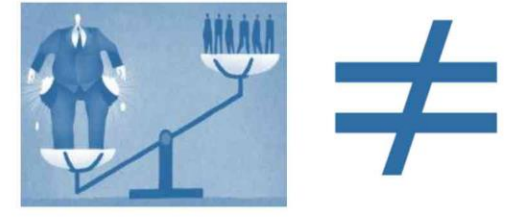
ปัจจัยและเงื่อนไขภายในประเทศ

โครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ วัยเด็กและวัยทำงานลดลง

ข้อจำกัดด้านทรัพยากรธรรมชาติและแรงงาน ส่งผลต่อต้นทุนการผลิตและความเป็นอยู่ของประชาชน

ความเหลื่อมล้ำในมิติต่าง ๆ ส่งผลต่อการสร้างความสามัคคีในสังคม และเป็นข้อจำกัดต่อการยกระดับศักยภาพทุนมนุษย์

ความอ่อนแอของการบริหารราชการแผ่นดินจำเป็นต้องปฏิรูประบบราชการและการเมือง เพื่อให้เกิดการบริหารราชการที่ดี

ปัจจัยและเงื่อนไขภายนอก

กระแสโลกาภิวัตน์ การเคลื่อนย้ายเสรีของคน เงินทุน ข่าวสาร เทคโนโลยี สินค้าและบริการ

ศูนย์รวมอำนาจทางเศรษฐกิจย้ายมาเอเชีย การรวมกลุ่มของเศรษฐกิจในภูมิภาค

การแข่งขันแรงงานและเงินทุน จากการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของโลก

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีส่งผลต่อภาคธุรกิจและการใช้ชีวิตของประชาชน

ภาวะโลกร้อนและสภาวะภูมิอากาศที่ผันผวนก่อให้เกิดภัยธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นแรงกดดันให้มีการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

น้ำมันมีปริมาณลดลง ราคาแพงขึ้น และการผลิตพืชพลังงานทดแทนส่งผลต่อความมั่นคงทางอาหารของโลก

ความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่องภายใต้ข้อจำกัดและกฎเกณฑ์การใช้พื้นที่และความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

หลักบริหารจัดการที่ดีของระบอบประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชนมีความเข้มข้นมากขึ้น

เศรษฐกิจและสังคมไทยมีการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน

ระบบเศรษฐกิจมีความเป็นชาติการค้าบนฐานการขยายตัว
ของการค้าส่งค้าปลีกและเศรษฐกิจดิจิทัลที่เข้มข้นขึ้น
ทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และวิสาหกิจ

คนไทยในอนาคต มีศักยภาพในการร่วมกันพัฒนาประเทศ
สามารถปรับตัวรองรับบริบทการพัฒนาในอนาคต

สังคมไทยเป็นสังคมที่เป็นธรรม มีความเหลื่อมล้ำน้อย

เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ระบบการบริหารภาครัฐมีประสิทธิภาพ ทันสมัย รับผิดชอบ
โปร่งใส ตรวจสอบได้และประชาชนมีส่วนร่วม

3. ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

- (1) พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต
- (2) การยกระดับการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง
- (3) ปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์
- (4) การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาวะที่ดี
- (5) การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย

4. ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาค และเท่าเทียมกันทางสังคม

- (1) สร้างความมั่นคงและการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม
- (2) พัฒนาระบบบริการและระบบบริหารจัดการสุขภาพ
- (3) มีสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมสูงวัย
- (4) สร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ทูทางวัฒนธรรมและ
ความเข้มแข็งของชุมชน
- (5) พัฒนาการสื่อสารมวลชนให้เป็นกลไกในการสนับสนุนการพัฒนา

#ประเทศไทยปี 2579

ด้านการพัฒนาและ
เสริมสร้างศักยภาพคน

ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว
ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จัดทำภายใต้กรอบและบริบทการพัฒนาของ
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นสำคัญ โดยมี
ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่ตรงกับ
ยุทธศาสตร์หลักทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ชาติ

-

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้าง
และพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
-

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความ
เป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำใน
สังคม
-

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความ
เข้มแข็งทางเศรษฐกิจและ
แข่งขันได้อย่างยั่งยืน
-

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่
เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการ
พัฒนาอย่างยั่งยืน
-

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเสริมสร้าง
ความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการ
พัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและ
ยั่งยืน
-

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหาร
จัดการในภาครัฐ การป้องกัน
การทุจริตประพฤตมิชอบและ
ธรรมาภิบาลในสังคมไทย

ยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการพัฒนา
พื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์และกลไก
สนับสนุนให้การดำเนินยุทธศาสตร์
ทั้ง 6 ด้านให้สัมฤทธิ์ผล

-

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาโครงสร้าง
พื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์
-

ยุทธศาสตร์ที่ 8 การพัฒนาวิทยาศาสตร์
เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม
-

ยุทธศาสตร์ที่ 9 การพัฒนาภาค เมือง
และพื้นที่เศรษฐกิจ
-

ยุทธศาสตร์ที่ 10 ความร่วมมือระหว่าง
ประเทศเพื่อการพัฒนา

6-6-4 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี สู่ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

การปรับสมดุลและพัฒนา
ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ความมั่นคง

สร้างการเติบโตบนคุณภาพ
ชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

สร้างความสามารถ
ในการแข่งขัน

สร้างโอกาสความเสมอภาค
และเท่าเทียมกันทางสังคม

พัฒนาและเสริมสร้าง
ศักยภาพคน

การเพิ่มระสิทธิภาพและ
ธรรมาภิบาลในภาครัฐ

ความมั่นคง

การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ
และแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

การสร้างความเป็นธรรม
ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

การเสริมสร้างและพัฒนา
ศักยภาพทุนมนุษย์

การต่างประเทศ ประเทศ
เพื่อนบ้าน และภูมิภาค

การพัฒนาภูมิภาค เมือง
และพื้นที่พิเศษ

วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี
วิจัยและนวัตกรรม

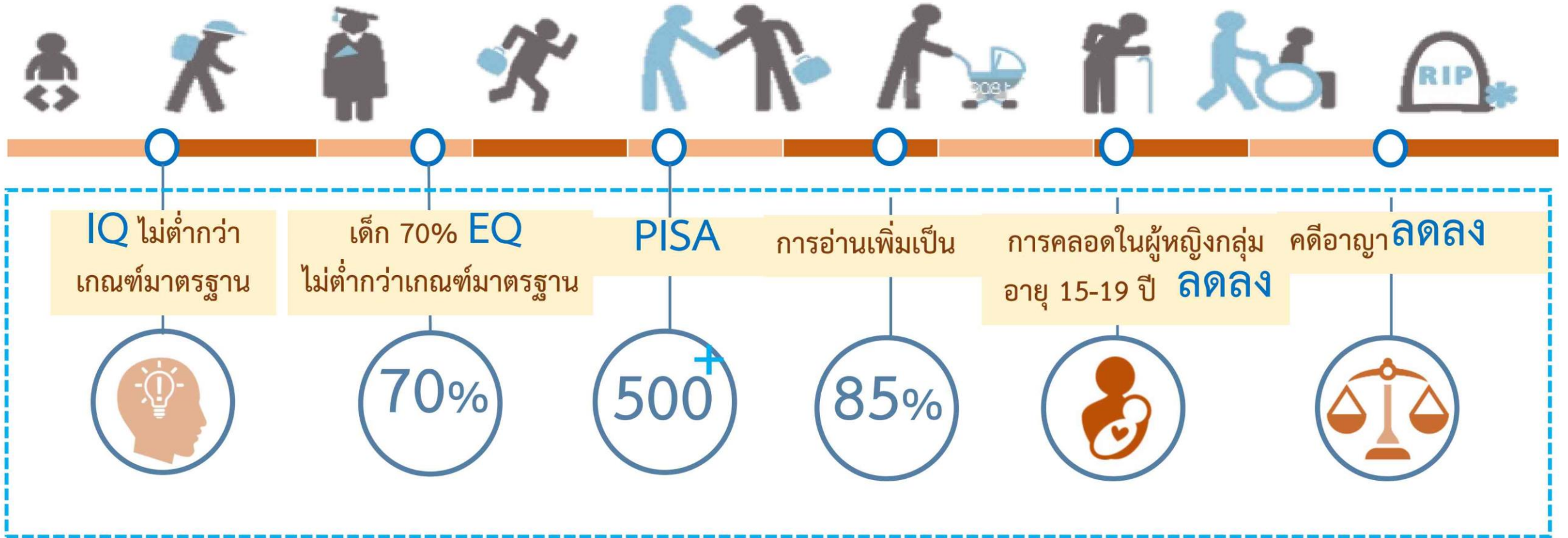

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
และระบบโลจิสติกส์

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาทักษะทางสมองและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม

พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานและการใช้ชีวิตที่พร้อมเข้าสู่ตลาดงาน

ลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพและให้ทุกภาคส่วนคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ

ผลักดันให้สถาบันทางสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศอย่างเข้มแข็ง

อนาคตประเทศไทย ปี 2579 : ร่วมมือกันขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวไปสู่.....

เศรษฐกิจและสังคมไทย
มีการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน

เศรษฐกิจและสังคมพัฒนา
อย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

สังคมไทยเป็นสังคมที่เป็นธรรม
มีความเหลื่อมล้ำน้อย

ประเทศไทยมีบทบาท
สำคัญในเวทีระดับ
ภูมิภาคและระดับโลก

ระบบการบริหารภาครัฐมีขนาดเล็ก มีประสิทธิภาพ ทันสมัย
รับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้และประชาชนมีส่วนร่วม

ระบบเศรษฐกิจมีความเป็นชาติการค้า

บนฐานการขยายตัวของอุตสาหกรรมแห่งอนาคต การท่องเที่ยวตลาดคุณภาพ
การบริการคุณภาพ การค้าส่งค้าปลีก และเศรษฐกิจดิจิทัลที่เข้มข้น

คนไทยในอนาคตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นพลเมืองที่
สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง เป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ มีจิตสาธารณะ
และทำประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน
และพลเมืองโลก

วิสัยทัศน์การศึกษาไทยในศตวรรษที่ ๒๑

วิสัยทัศน์การศึกษาไทยในศตวรรษที่ ๒๑

จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับต่าง ๆ

วิสัยทัศน์การศึกษาไทยในศตวรรษที่ ๒๑

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ 1-9

ฉบับที่ 1-2 (2504-

2514)

ฉบับที่ 3 (2515-

2519)

ฉบับที่ 4 (2520-

2524)

ฉบับที่ 5-7 (2525-

2539)

ฉบับที่ 8 (2540-

2544)

ฉบับที่ 9 (2545-

2551)

เน้นเศรษฐกิจเป็นหลัก เป็นตัวนำ มองว่า ประเทศอุดมสมบูรณ์ มีรายได้ดีช่วยให้เศรษฐกิจดี จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนา เศรษฐกิจ มองข้ามการพัฒนาคน

เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เป็นช่วงมีการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจสังคมคุณภาพประชาชนตกต่ำ ค่านิยมเปลี่ยนแปลงการศึกษาถูกละเลยมองข้าม

วิสัยทัศน์การศึกษาไทยในศตวรรษที่ ๒๑

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 10

ฉบับที่ 10
(2552-2554)

สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) และแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559)

มุ่งให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การขับเคลื่อนต้องใช้ “ความรู้” ในการพัฒนาด้านต่าง ๆ
สอดคล้องกับวิถีสังคมไทย ตลอดจนสร้างศีลธรรมและจิตสำนึกใน
“คุณธรรม” ดำรงตนอย่างมั่นคงในกระแสโลกาภิวัตน์

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 - 10

ในภาพรวมแล้วแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับต่างๆ โดยเฉพาะ ฉบับที่ 8 ฉบับที่ 9 และฉบับที่ 10 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในภาพรวมที่สอดคล้องกันคือ

“จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต มุ่งพัฒนาคนให้มีความรู้ คู่คุณธรรม คิดเป็นทำเป็น พึ่งตนเองได้ รวมทั้งสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สรรค์สร้างสังคมที่สงบสุข มีความรัก ความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความรอบรู้ มีความสามารถที่เป็นสากล ดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย”

สาระสำคัญของแผนการศึกษาแห่งชาติ
ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559)

แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (2552-2559)

กำหนดวิสัยทัศน์

1. พัฒนาคนไทยให้เป็น " มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี

ความสุข"
2. พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีดุลยภาพใน 3. ด้าน คือ เป็นสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ และสังคมसानฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน"

จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาไทยต้องการให้การศึกษากลายเป็นเครื่องมือในการสร้างคนให้เป็น **"คนดี คนเก่ง และ คนมีความสุข"** โดย

1. เป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนามนุษย์ที่สมบูรณ์ มีลักษณะมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีวินัย มีทักษะสำหรับยุคโลกาภิวัตน์
2. เป็นการศึกษาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของบุคคล ชุมชน สังคม ประเทศชาติ ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
3. เป็นการศึกษาที่ปรับแนวคิดการจัดการใหม่ ให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รูปแบบการสอนหลากหลาย ทุกส่วนของสังคม เอื้อต่อการเรียนรู้

ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยึดทางสายกลางอยู่บนพื้นฐานของความสมดุลพอดี รู้จักพอประมาณ อย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย เกิดการบูรณาการแบบองค์รวมที่ยึด "คน" เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมี "ดุลยภาพ" ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม

เป็นแผนที่ยุทธศาสตร์การศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และ
กีฬากับการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งเชื่อมโยงการพัฒนา
การศึกษากับการพัฒนาด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ
สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม
วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้น โดยคำนึงถึงการ
พัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

วัตถุประสงค์ของแผน

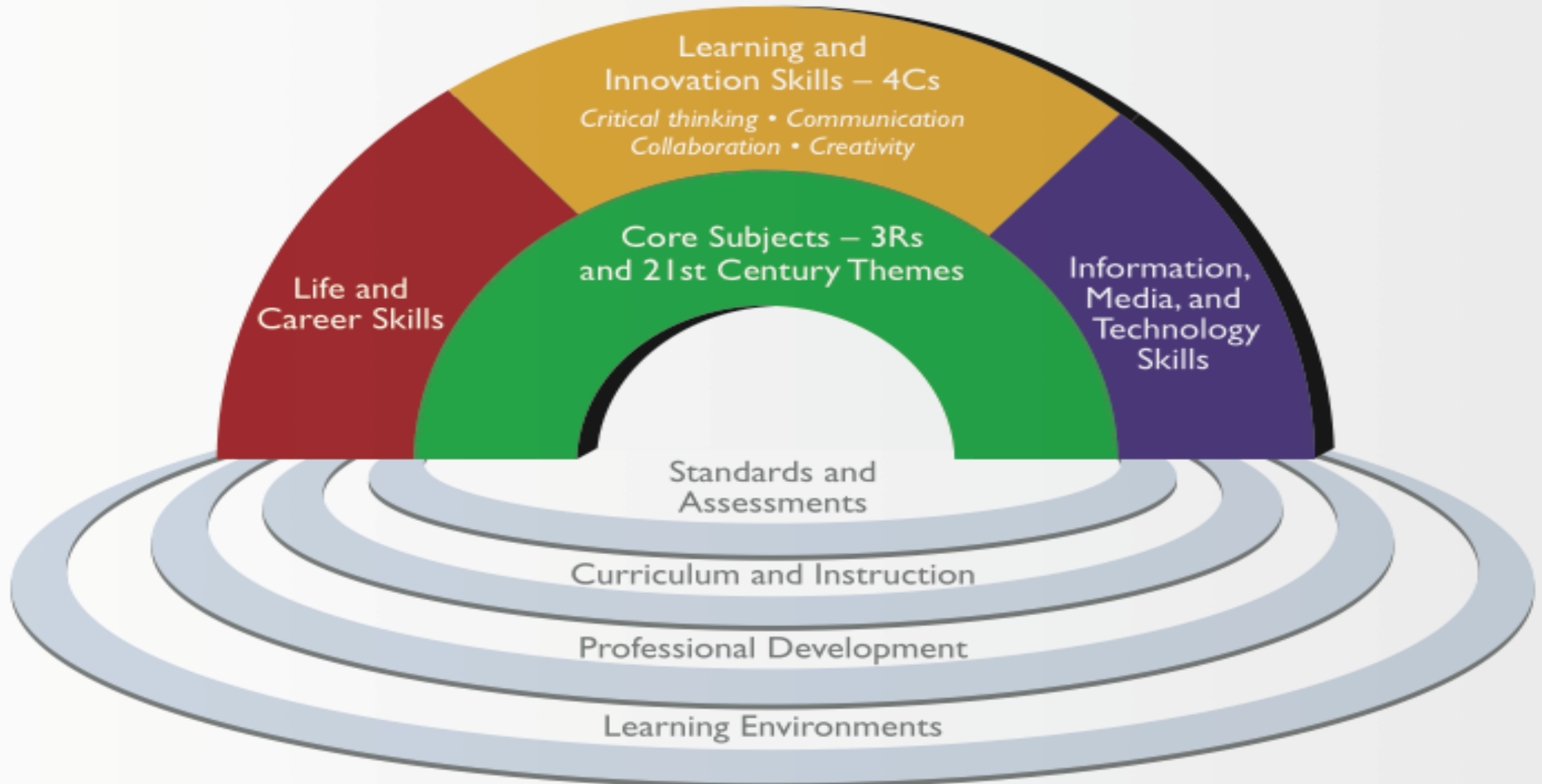
1. เพื่อให้บรรลุตามปรัชญาหลักและเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 — 2559) จึงกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนฯ ที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้
2. พัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา
3. เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้
4. เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้

สังคมที่ไม่สมดุล

ทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

21st Century Student Outcomes and Support Systems

ก

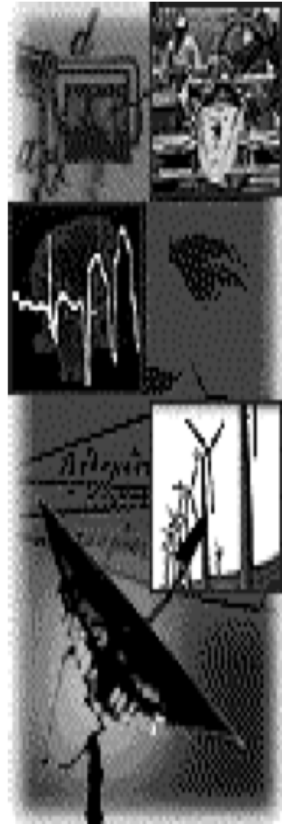
การสื่อสาร
Communication

การทำงานร่วมกัน
Collaboration

การคิดแยะบ
Critical Thinking

การสร้างสรรค์
Creativity

The Seven Cs – 21st Century Lifelong Skills

Seven Cs

Component Skills

Critical Thinking-and-Doing

Problem-solving, Research, Analysis, Project Management, etc.

Creativity

New Knowledge Creation, "Best Fit" Design Solutions, Artful Storytelling, etc.

Collaboration

Cooperation, Compromise, Consensus, Community-building, etc.

Cross-cultural Understanding

Across Diverse Ethnic, Knowledge and Organizational Cultures

Communication

Crafting Messages and Using Media Effectively

Computing

Effective Use of Electronic Information and Knowledge Tools

Career & Learning Self-reliance

Managing Change, Lifelong Learning and Career Redefinition

FUTURE WORK SKILLS 2020

What do these six disruptive forces mean for the workers of the next decade? We have identified ten skills that we believe will be critical for success in the workforce.

While all six drivers are important in shaping the landscape in which each skill emerges, the color-coding and placement here indicate which drivers have particular relevance to the development of each of the skills.

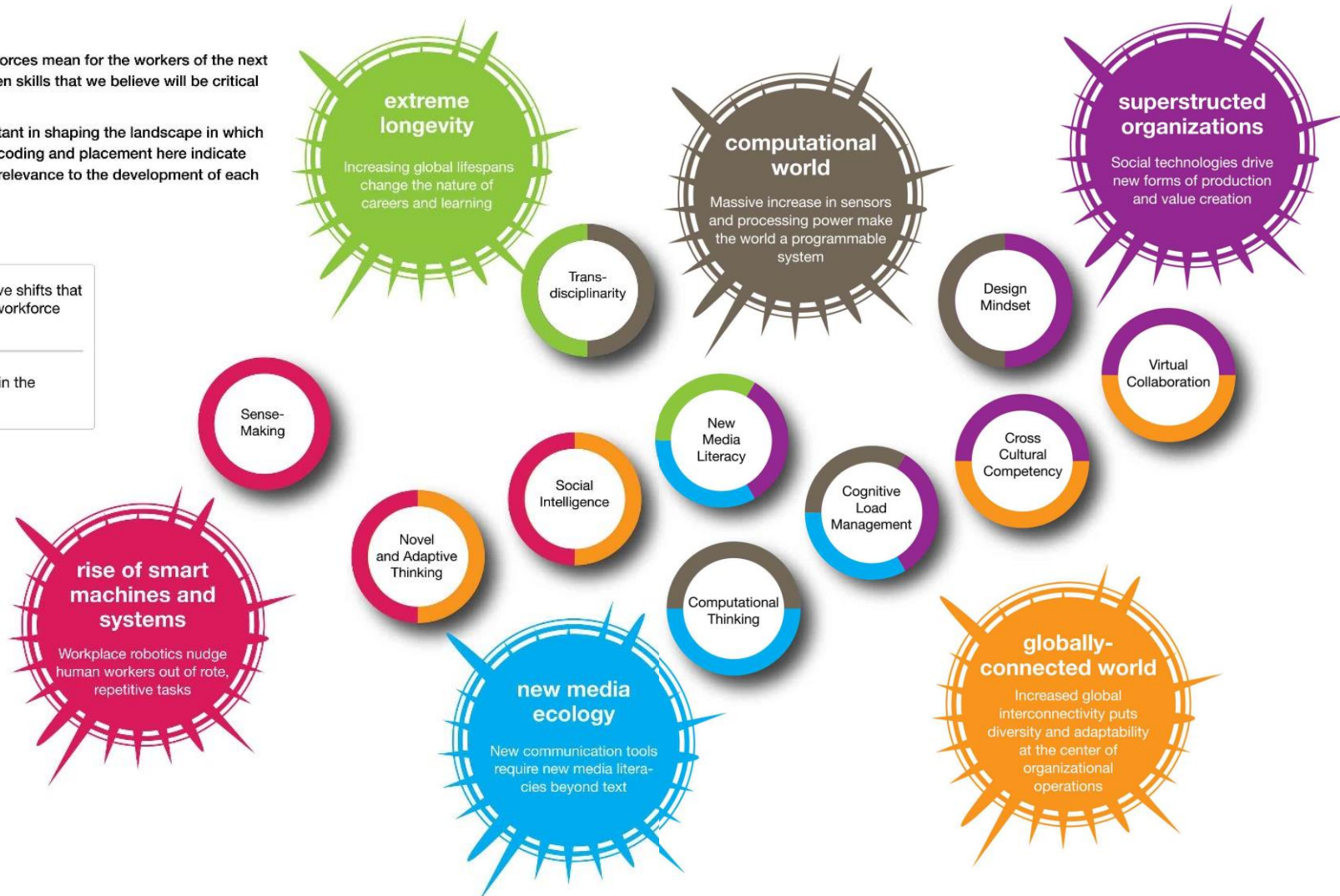
KEY

Drivers—disruptive shifts that will reshape the workforce landscape

Key skill needed in the future workforce

Ten Skills for the Future Work Force

- **Sense-Making: deeper meaning, significance of what being expressed.**
- **Social Intelligence: connect to others in a deep and direct way, to sense and stimulate reactions and desired interactions.**
- **Novel & Adaptive Thinking: proficiency at thinking and coming up with solutions and responses beyond that which is rote or rule-based.**
- **Cross-Cultural Competency: ability to operate in different cultural settings**
- **Computational Thinking: translate vast amounts of data into abstract concepts and to understand data-based reasoning.**

Ten Skills for the Future Work Force

- **New-Media Literacy:** critically assess and develop content that uses new media forms, and to leverage these media for persuasive communication
- **Transdisciplinary:** literacy in and ability to understand concepts across multiple disciplines
- **Design Mindset:** represent and develop tasks and work processes for desired outcomes
- **Cognitive Load Management:** discriminate and filter information for importance, and to understand how to maximize cognitive functioning using a variety of tools and techniques
- **Virtual Collaboration:** work productively, drive engagement, and demonstrate presence as a member of a virtual team.

21st Century Skills

Critical thinking **Technology**
Communication **Information**
Media **Creativity** **Global awareness**
Digital natives **Collaboration** **Digital immigrants**
Self-direct **ICT literacy**

บทบาทของครู
ในศตวรรษที่ ๒๑
คืออะไร?

Collaborator
Consultant Concierge
Cultivator
Conductor Counselor
Computer literate Cheerleader
Curator Cognitive psychologist
Challenger Commander
Creative

Students Tools

WIKIPEDIA
The Free Encyclopedia

Google

GLOBE
<http://globe.thaicyberu.go.th/>

Open Educational Resources

Students Tools

bookboon.com

MOOCs

The Coursera logo features a stylized infinity symbol icon in blue, followed by the word "coursera" in a lowercase, blue, sans-serif font.The edX logo consists of the letters "ed" in a grey, lowercase font, followed by "x" in a blue, uppercase font.The Udemy logo features a green square icon with a white lowercase "u" inside, followed by the word "demy" in a black, lowercase, sans-serif font.The Udacity logo features a large, orange, stylized uppercase "U" above the word "UDACITY" in a smaller, orange, uppercase, sans-serif font.The Khan Academy logo features a stylized tree with a grey trunk and branches, and green leaves, above the word "KHAN" in a bold, black, uppercase font, and "ACADEMY" in a smaller, black, uppercase font below it.

THE SCHOOLS OF THE FUTURE

The 2030 School Survey engaged members of the World Innovation Summit for Education (WISE) community to gain perspective on what schools will look like in 2030

Source: World Innovation Summit for Education (2014). '2030 School Survey'.

โรงเรียนในอนาคต

90% ของผู้เชี่ยวชาญคิดว่า การศึกษาตลอดชีพเป็นเรื่องปกติ

83% ของผู้เชี่ยวชาญคิดว่า เนื้อหาจะพัฒนาตามปัจเจกบุคคล

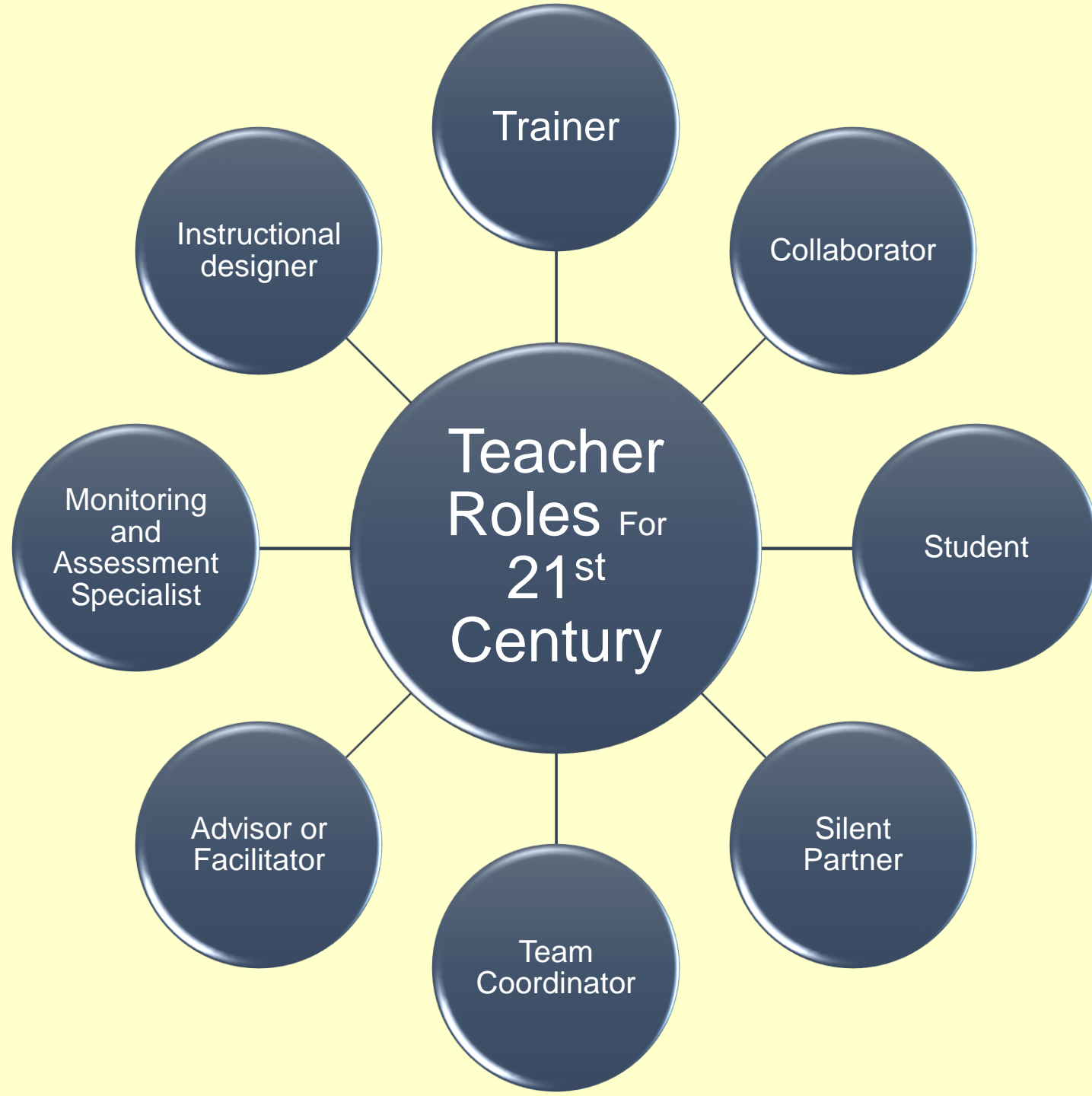
75% ของผู้ตอบคิดว่า ทักษะส่วนตัวจะเป็นพื้นฐานของการศึกษา

73% ของผู้เชี่ยวชาญคิดว่า บทบาทของครูจะเปลี่ยนไป เป็นการแนะนำนักเรียนให้เดินตามความรู้ของนักเรียนเอง

65% ของผู้เชี่ยวชาญคิดว่า ภาษาที่ใช้ในการศึกษาไม่ขึ้นกับประเทศ แต่เป็นภาษาสากล และภูมิภาคแทน

43% ของผู้ตอบเห็นว่า เนื้อหาออนไลน์จะเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญที่สุด

42% ของผู้ตอบคิดว่า ความรู้เชิงวิชาการจะมีความสำคัญมาก

10 Skills for Modern Teachers

10 ทักษะใหม่ของครู

- #1 ความมุ่งมั่น
- #2 เตรียมการ
- #3 องค์กร
- #4 อดทน
- #5 การเล่าเรื่อง
- #6 เปิดให้ถาม
- #7 นวัตกรรม
- #8 ใฝ่รู้เทคโนโลยี
- #9 สังคม
- #10 เก่ง

การศึกษาเพื่อ...

- การ "ศึกษา" ซึ่งแปลว่า "การเล่าเรียนฝึกฝนอบรม" หรือ "การถือเอาวิชา" มีเป้าหมายเพื่อ
  ๑. ให้ความรู้ความสามารถในการประกอบกิจการงาน และในการสังคมเป็นต้นได้เป็นอย่างดี
  ๒. เพื่อให้ความเป็นคนโดยสมบูรณ์

วิสัยทัศน์การจัด
การศึกษา
เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๖

ความศักดิ์สิทธิ์ของ กฎหมาย ในไทย

ฝรั่งถามยายว่า.....
ทำไมคนไทยถึงไหว้ต้นไม้

ยายตอบว่า....
ประเทศนี้ศักดิ์สิทธิ์ทุกอย่าง

ยกเว้นแต่..... **กฎหมาย**

นักกฎหมายที่ดี
เป็นคนดีได้หรือไม่?

Can a Good Lawyer be a
Good Person?

ชีวิตของกฎหมายไม่ใช่เป็นตรรกะ

แต่เป็นประสบการณ์

Life of the law is not logic
it is an experience.

ความยุติธรรมหาได้หล่นลงมาจากฟ้าไม่

เส้นโค้งแห่งศีลธรรมมีประวัติยาว

แต่โค้งไปสู่ความยุติธรรม

Moral arc of history is long but it bends towards justice.

Martin Luther King

เส้นโค้งแห่งศีลธรรมมีประวัติยาว

ถ้ามนุษย์โค้งไปหาความยุติธรรม

Moral arc of history is long if people bend it towards justice.

กฎหมายไม่ใช่เป็นอะไรที่มีอยู่ในอากาศ ไม่ใช่เป็น
กฎลึกลับอะไร กฎหมายคือสิ่งที่คนสร้างขึ้น
กฎหมายคือคนอย่างเรา ๆ ต้องทำให้เป็นจริงใน
ชีวิตมนุษย์ด้วยกัน เมื่อนั้นแหละ เราจะพบกับ
สิ่งที่ใกล้เคียงที่สุดกับ "ความยุติธรรม"

ปัญหาของการเรียนการสอนกฎหมาย

เห็นหน้าคนเป็นข้อกฎหมาย

ในการตัดสินไม่มีความเป็นตัวตน
(ไม่มีใครกล้า "แหกยี่ตอก")

รู้เฉพาะโลกของกฎหมาย ไม่รับรู้โลกอื่น

เป็นนิติบริกรมากกว่าจะเป็นผู้ผดุงความยุติธรรม

Michael J. Sandel : Justice What's The Right Thing To Do

กฎหมายกับหลักศีลธรรมทางศาสนา

ใครใครต่างพูดพร้อ^ง

ว่ากฎหมายเป็นธรรม

แต่ไม่กล้าว่าธรรม

ธรรมอะไรใครรู้[้]

ถ้อยคำ

ทำผู้[้]

เป็นกฎ หมายถึง

แน่แท้กฎหมาย

พระบรมราโชวาทรัชกาลที่ ๙ วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๒๔

"มีคำพูดถึงนักกฎหมายอยู่อย่างหนึ่งว่า คนที่ทำงานกับกฎหมายมาก ๆ มักจะติดอยู่กับตัวบทกฎหมาย คำพูดอย่างนี้ดูจะไม่ใช่คำชม หากแต่เป็นคำติตติงนักกฎหมายบางคน ที่ถือแต่ตัวกฎหมายเป็นหลักในการดำรงรักษาความยุติธรรมซึ่งดูจะเป็นการคับแคบเกินไป และอาจทำให้รักษาความยุติธรรมไว้ไม่เต็มที่ ผู้ทำหน้าที่พิทักษ์ความยุติธรรมหรือความเป็นธรรม จึงควรระมัดระวังไว้ให้มาก คือควรทำความเข้าใจให้แน่ชัดว่า กฎหมายนั้นไม่ใช่ตัวความยุติธรรม เป็นแต่เพียงเครื่องมืออย่างหนึ่ง สำหรับใช้ในการรักษาและอำนวยความยุติธรรมเท่านั้น การใช้กฎหมายจึงต้องมุ่งหมายใช้เพื่อรักษาความยุติธรรม ไม่ใช่ใช้เพื่อรักษาตัวบทกฎหมายเอง และการรักษาความยุติธรรมในแผ่นดิน ก็มีไข่มิวงแคบอยู่เพียงแค่ว่าขอบเขตของกฎหมาย หากต้องขยายออกไปให้ถึงศีลธรรมจรยาตลอดจนเหตุผลตามเป็นจริงด้วย..."

พระบรมราชาโชวาทรัชกาลที่ ๙ วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๒๔

สรุปคือ

ความยุติธรรมมาก่อนกฎหมาย

และอยู่เหนือกฎหมาย